

Afsluiting programma Uitvoering strategische heroverweging (PUSH)

De start van de gemeente Stichtse Vecht in 2011 vond plaats onder een financieel ongunstig gesternte. De economische crisis en kortingen op de Algemene uitkering door de samenvoeging leidden ertoe dat raad en college te maken kregen met een structureel financieel tekort oplopend tot € 11,1 miljoen in 2015.

Om dit tekort het hoofd te bieden heeft de raad in december 2011 -na een participatief proces met inwoners, ondernemers, experts en maatschappelijk organisaties- via het rapport "Strategische heroverweging" een pakket aan bezuinigingsmaatregelen vastgesteld van € 11,5 miljoen. Hiervan diende € 6,3 miljoen in maatschappelijke taken en voorzieningen gevonden te worden. Het andere deel, € 5,2 miljoen, kwam ten laste van de gemeentelijke huishouding.

In het daaropvolgende jaar werd, vanwege het geactualiseerde financiële beeld dat een hoger tekort liet zien, besloten tot een verhoging van de taakstelling met € 2,4 miljoen. Ook in 2013 en 2014 werden nog kleine verhogingen doorgevoerd. De totale taakstelling op het programma Uitvoering strategische heroverweging (PUSH), kwam hiermee op € 14,7 miljoen, te realiseren in 2017. Een forse opgave voor een gemeente met de omvang van Stichtse Vecht.

Cijfermatig zag de ombuigingstaakstelling 2012-2017 er als volgt uit (bedragen x € 1 miljoen):

PUSH 1 (Strategische heroverweging, 2011/Begroting 2012)	11,50
PUSH 2 (Begroting 2013)	2,40
Voorjaarsnota 2013	0,55
Overig	0,25
Totale ombuigingstaakstelling	14,70

In financiële zin werden de te realiseren maatregelen structureel in de begroting doorgevoerd. De bewaking op de budgetten en de verantwoording van het programma vond plaats via de reguliere P&C-cyclus. Niet realiseerbare maatregelen die gaandeweg het proces bleken, zijn eveneens via de P&C-cyclus aan de raad voorgelegd. In totaliteit bleek tot en met de Voorjaarsnota 2015 een bedrag van ca. € 1,951 miljoen niet realiseerbaar:

- Voorjaarsnota 2014: € 1,251 miljoen
- Voorjaarsnota 2015: € 0,700 miljoen.

Deze niet realiseerbare taakstellingen zijn als knelpunten ter besluitvorming voorgelegd aan de raad en op de taakstelling in mindering gebracht. Na besluitvorming zijn deze knelpunten in de brede financiële afweging in de betreffende jaren betrokken en binnen de begroting opgevangen.

Bij de laatste gemeentebrede tussenrapportage van september 2015¹ bleek dat er nog een beperkt aantal maatregelen resteerde (indeling volgens programma-indeling 2015):

Onderdeel	Taakstelling	Realisatie t/m 2014	Niet gerealiseerd (verwerkte knelpunten)	Restant PUSH 2015 / 2017
1. Bestuur en dienstverlening	423	224	78	121
2. Veiligheid	314	314	0	0
3. Beheren leefomgeving	1.880	504	261	1.115
4. Onderwijs, kinderopvang, jeugd	570	570	0	0
5. Cultuur, recreatie en sport	1.055	598	250	207
6. Werk en inkomen	1.062	1.022	0	40
7. Welzijn en zorg	907	1.037	-200	70
8. Natuur en milieu	1.450	640	810	0
9. Wonen en ondernemen	619	327	292	0
10. Financiering en algemene dekking	220	75	145	0
Efficiency	6.172	5.612	250	310
Eigen huishouding	50	50	0	0
Totaal	14.722	10.973	1.886	1.863
Overige knelpunten (dubbeling taakstelling formatie)			65	
			1.951	

(bedragen x € 1.000)

Deze restant PUSH-maatregelen zijn als volgt gerealiseerd:

Bestuur en dienstverlening

De maatregelen voor het programma Bestuur hadden voor een bedrag van € 91.000 betrekking op de formatie. Dit deel van de taakstelling is gerealiseerd. Het restantbedrag van € 30.000 betrof hogere legesinkomsten voor huwelijken. Ondanks diverse maatregelen bleken de inkomsten de afgelopen jaren niet toe te nemen. Bij de Programmabegroting 2018 zijn de huwelijksleges verlaagd en in lijn gebracht met de verwachte realisatie.

¹ Gezien de omvang van de resterende taakstellingen per september 2015 is destijds besloten geen afzonderlijke PUSH-rapportages meer op te stellen, maar de voortgang in de reguliere P&C-cyclus te rapporteren.

Beheren leefomgeving/Fysiek domein

De restantaakstelling op het beheer van de leefomgeving bedroeg bij het opstellen van de Voorjaarsnota 2015 (medio 2015) nog € 1,115 mln en betrof de volgende in te vullen maatregelen:

a. Extensiveren onderhoud, vraaggericht organiseren (waarvan € 200.000 zelfbeheer openbare ruimte)	300.000
b. Samenwerking PAUW, bijstand, beheer, extra inkoop	30.000
c. Accommodatie bezit en verhuur	250.000
d. Verhogen taakstelling vastgoedportefeuille/-beleid	250.000
e. Kosten openbare verlichting terugdringen	35.000
f. Combineren intern-extern, fysiek en sociaal	200.000
g. Samenwerking BOA's met team uitvoering	50.000
Totaal	€ 1.115.000

Uit de tussenrapportage PUSH van september 2015 bleek dat in de jaren 2015 en 2016 al € 765.000 van deze resttaakstelling binnen het programma en met de voorgenomen maatregelen gerealiseerd was c.q. kon worden. Eind 2016 resteerde er een bedrag van € 350.000 op de maatregelen a. en f. Daartoe zijn in december 2016 onderstaande voorstellen gedaan, die voor 2017 binnen de taakvelden van het nieuwe programma 3 Fysiek domein zijn verwerkt:

a. Zelfbeheer openbare ruimte en f. Combineren fysiek en sociaal

Het oorspronkelijke idee was dat de gemeente € 200.000 zou bezuinigen door beheertaken in de openbare ruimte over te dragen aan inwoners. Bij de vaststelling van de nota Zelfbeheer openbare ruimte bleek dat dit een onrealistische aanname was. Daarnaast was het idee dat er € 200.000 bezuinigd kon worden door meer integraal samen te werken, sociaal en fysiek met elkaar te verbinden en binnen en buiten met elkaar te verbinden. Via de proeftuin Nieuwer Ter Aa is onderzocht wat hierin de mogelijkheden waren. Daaruit kwam naar voren, dat er wel wat gewonnen kan worden door het onderhoud bij inwoners te beleggen, een aantal WMO-taken te laten verrichten of een deel van de openbare ruimte te laten onderhouden, maar de winst bleek vooral een maatschappelijke en niet een financiële.

Wel was vanaf 2015 structureel € 50.000 op de taakstelling gerealiseerd door het inleveren van formatie (gebiedsbeheer), waarmee nog een taakstelling van € 350.000 resteerde. Deze taakstelling is meegenomen in de aanbesteding voor het IBOR-bestek. Door een voordeel op de aanbesteding is deze taakstelling gerealiseerd..

Cultuur, recreatie en sport

Van de restantmaatregelen uit PUSH op het onderdeel cultuur, recreatie en sport (groot € 207.000) had € 57.000 betrekking op de bibliotheekfunctie en het accommodatiebeleid sport. Deze taakstelling is vanuit de exploitatie van deze onderdelen gevonden (o.a. door kostenverlaging en structureel hogere inkomsten dan geraamd). Daarmee resteerde een bedrag van € 150.000 dat oorspronkelijk samenhang met het oprichten van een sportbedrijf/sportkoepel. Omdat de verwachting was dat dit niet volledig binnen het programma kon worden gerealiseerd zijn in 2016 alternatieven gezocht en gevonden. De taakstelling is vanaf 2016 gefaseerd ingevuld door het stapsgewijs verhogen van tarieven van de binnensport en 't Kikkerfort, het wegwerken van omissies in de begroting en het anders organiseren van de uitvoering van combinatiefuncties en het onderhoud AED's.

Werk en inkomen

De nog te realiseren taakstelling op het onderdeel werk & inkomen, groot € 40.000, is in 2016/2017 binnen het programma Sociaal domein gerealiseerd, onder meer door deze taakstelling te betrekken bij de decentralisaties en de transformatieopdracht die wijzigingen voor de bedrijfsvoering tot gevolg had.

Welzijn en zorg

Het onderdeel welzijn en zorg kende bij de tussenrapportage van september 2015 nog een tweetal in te vullen maatregelen:

- het kostendekkend maken van de gehandicaptenparkeerkaart: Deze taakstelling is binnen het programma gerealiseerd (€ 25.000);
- de heroverweging dorpshuizen/wijkontmoetingsruimten. Gelet op de discussie in de commissie bij de behandeling van de peilnota Dorpshuizenbeleid heeft de raad op voorstel van het college bij de Programmabegroting 2018 besloten deze taakstelling te laten vervallen en te verwerken in de begroting 2018 en verder (€ 45.000).

Efficiency

Van de taakstelling Efficiency, groot € 310.000, is € 200.000 gerealiseerd vanuit budgetten van de griffie en ondersteuning. Een bedrag van € 110.000 is nog niet structureel ingevuld. Dit deel heeft betrekking op het verminderen van het aantal collegeleden. In de collegeperiode 2014-2018 is tijdelijk een extra coördinerend portefeuillehouder aangesteld om de decentralisaties in goede banen te leiden. Vanaf de begroting 2018 is het aantal portefeuillehouders begroot op 4 fulltime fte waarmee de taakstelling is ingevuld.

Realisatie restant taakstelling t/m 2017

Onderdeel	Restant PUSH 2015/2017	Realisatie t/m 2017	Niet gerealiseerd	Nog te realiseren
Bestuur en dienstverlening	121	91	30	0
Beheren leefomgeving	1.115	1.115	0	0
Cultuur, recreatie en sport	207	207	0	0
Werk en inkomen	40	40	0	0
Welzijn en zorg	70	25	45	0
Efficiency	310	310	0	0
Totaal	1.863	1.788	75	0

(bedragen x € 1.000)

Samengevat betekent dit dat van de oorspronkelijke taakstelling van € 14,7 miljoen een bedrag van € 12,6 miljoen is ingevuld (bedragen x € 1.000):

PUSH 1 (Strategische heroverweging, 2011/Begroting 2012)	11.452
PUSH 1 aanvulling (raad, griffie, accountant)	124
PUSH 2 (Begroting 2013)	2.406
Voorjaarsnota 2013	550
overig	190
Totale ombuigingstaakstelling	14.722
Niet gerealiseerde taakstelling/knelpunten:	
Voorjaarsnota 2014	-1.251
Voorjaarsnota 2015	-700
Programmabegroting 2018	-75
Subtotaal	-2.026
Gerealiseerd 2012-2017	12.696

Gelet op de begrotingsomvang van de gemeente en ten opzichte van andere gemeenten is ruim 12% bijstelling een aanmerkelijk ombuigingsresultaat. Verdere stappen hadden mogelijk geleid tot verschraving van het voorzieningen-niveau. Anderzijds blijkt als gevolg van de taakstellingen gemeentelijke huishouding dat de formatie ten opzichte van vergelijkbare gemeenten smal is.